

«Небезпека в Інтернеті!»

В Україні, як і в інших країнах, поширені самогубства серед дітей, підлітків та молоді. Ситуація в країні, що склалась, посприяла сплеску суїцидальних випадків, в тому числі і серед неповнолітніх.

Статистика дзвінків на Національну дитячу "гарячу" лінію свідчить про те, що нижня вікова межа, коли дитина може вчинити суїцид, знизилась до 10-12 років (ще два роки назад це був вік 14-16 років). Діти цієї вікової категорії є активними користувачами соціальних мереж, чим користуються злочинці, які залучають неповнолітніх до небезпечних груп, метою яких є доведення до самогубства.

Подібні суїцидальні спільноти називаються «Море китів», «Тихий дім», «Синій кит», «Розбуди мене о 4.20». Характерною ознакою таких спільнот є зображення та відео з китами, літаючі кити, можуть бути також зображення єдинорогів, метеликів. Дані малюнки є також на сторінках усіх учасників групи. Фанати таких спільнот називають себе «китами», тому що ці тварини асоціюються у них зі свободою і можуть самостійно покінчити життя самогубством, на відміну від інших тварин. Нещодавно департаментом кіберполіції було виявлено одну з таких груп в соціальній мережі «Вконтакті». До неї входили 209 користувачів з України. Такі групи щодня блокуються адміністрацією соціальних мереж за зверненнями правоохоронних органів або користувачів.

Організатори суїцидальних груп використовують певний алгоритм дій для залучення нових учасників. Оскільки такі спільноти виявляються і блокуються, і приєднатися до них безпосередньо буває важко, злочинці пропонують дітям подати заявку про приєднання, написавши певний текст у себе на сторінці. Це можуть бути такі повідомлення «розбуди мене о 4.20», «я у грі». Якщо адміністрація групи затвердить кандидатуру, то буде проведено невеличке психологічне вивчення особи та її готовності до самогубства через спілкування в приватному чаті. Наступне повідомлення буде із завданням (опис завдання та час, який надається на його виконання). Виконання кожного завдання, потрібно фіксувати на фото або відео, яке потім надсилається організатору. На кожне завдання надається обмежений час. Якщо учасник не встигає його виконати, його виключають зі спільноти. Усього дається 50 завдань («квестів»). Адміністратор групи схиляє дитину до виконання завдань, причому практично всі завдання передбачають нанесення дитині власноруч каліцтв або заподіяння болю. Всі ці «квести» в обов'язковому порядку знімаються на відео. Зазвичай з 1 по 28 завдання - це нанесення тілесних ушкоджень, завдання собі болю. З 29 по 49 - дитина повинна ні з ким не розмовляти, цілими днями переглядати фільми жахів, слухати депресивну музику.

Коли адміністратор групи впевниться, що дитина готова до самогубства, створюється аудіо з музикою, в якому дитина виступає в головній ролі. У ролику оговорюються усі її проблеми, які вона озвучила «провіднику». Єдиний вихід із усіх проблем, який озвучується в цьому аудіозаписі, - вчинити самогубство. Перед цим дитина слухає аудіозапис і робить останній крок. Фінальне завдання - покінчити життя самогубством та зафіксувати момент смерті на камеру в онлайн-режимі. Відеозаписи в подальшому продаються в мережі Інтернет або в Darknet.

Крім того, серед підлітків нещодавно з'явилася ще одна небезпечна гра під назвою «зникли на 24 години», суть якої полягає в тому, що підліток повинен піти з дому і не давати про себе знати впродовж доби.

Як же запобігти участі дитини в таких небезпечних іграх?

В першу чергу батькам, дорослим, які беруть участь у вихованні дитини, варто приділяти більше уваги психологічному стану дитини. Ключовими для батьків мають бути наступні питання: Чи знають ваші діти, що ви їх любите не за щось, а просто тому, що вони - ваші діти? Чи достатньо часу ви приділяєте своїй дитині? Чи не страждає дитина від дефіциту вашої уваги і щирого інтересу до її життя? Що ви знаєте про свою дитину? Чи завжди розумієте, що відбувається з нею? Чи готові ви відкласти "важливі" справи, щоб поговорити з дитиною? Чи говорить ваша дитина з вами про себе і про своє життя? Чи прийде саме до вас ваша дитина, якщо з нею раптом щось трапиться або буде загроза її життю? Також необхідно звертати увагу на коло спілкування дитини, з ким і де вона проводить вільний час.

Залучення дітей та підлітків до спортивних або культурних секцій допомагає підвищити розуміння цінності життя, сприяє розширенню кола спілкування.

Необхідно постійно слідкувати за станом шкірних покривів дитини. Насторожувати мають пошкодження невиясненого походження (синці різної форми, опіки, подряпини, порізи тощо). У разі їх виявлення обов'язково необхідно з'ясувати їхнє походження. Особливу увагу варто звертати на пошкодження різного роду у вигляді кита (єдинорога, метеликів) та порізи вздовж ходу вен на передпліччі. Зображення кита найчастіше вирізається лезом, видряпується гострим предметом, або просто малюється.

Варто слідкувати за тим, чи висипається дитина. Учасники суїцидальних груп часто виходять у мережу саме в передранковий час (4.20 ранку).

Також батькам слід перевіряти облікові записи (акаунти) дитини в соціальних мережах та групи, до яких входить акаунт, безпеку становлять такі групи в соціальних мережах: «Кити пливуть угору», «Розбуди мене о 4.20», «Тихий дім», «Рина», «Ня.пока», «Море китів», «50 днів до мого...» та інші.

Про небезпеку повідомляють написи «на стіні» з проханням розбудити о 4.20, «я у грі», числа, починаючи з 50 і менше. Необхідно слідкувати за змістом спілкування дитини у приватних чатах - насторожувати має спілкування з незнайомцями, які дають дивні розпорядження та вказівки або якщо дитина закрила без пояснень доступ до своєї сторінки.

Обов'язково слід контролювати те, які фото- та відеофайли знаходяться в гаджетах дитини; встановлювати функцію «батьківський контроль» на всіх гаджетах, якими може користуватись дитина.

Часто діти відмовляються продовжувати грати у смертельні ігри і отримують погрози від адміністраторів груп про те, що відмовою вчинити суїцид діти піддають небезпеці свої сім'ї.

Страх зашкодити рідним примушує дітей покінчити з життям. Коли дитина повідомляє про відмову від участі у грі, на її сторінку може прийти повідомлення з проханням перейти за посиланням, перехід за яким висвітлює помилку 404 (сторінка не знайдена). Не можна переходити за такими посиланнями, таким чином злочинці можуть відслідковувати ір-адресу вашого пристрою та домашню адресу, що дає змогу маніпулювати дитиною.

Необхідно доводити до відома дітей, що люди, які їм погрожують, не можуть заподіяти шкоди ні їй, ні її сім'ї і у випадку погроз чи небезпеки вона повинна звернутись за допомогою до дорослих: батьків, педагогів, рідних.

Батькам слід пам'ятати про те, що прийняття дитиною рішення про самогубство передують тижні, а то й місяці страждань, роздумів, вагань.

Його передумовою є психологічне неблагополуччя дитини чи підлітка, що може бути пов'язане з почуттям самотності, непотрібності, низькою самооцінкою, конфліктами вдома чи в навчальному закладі.

Рішення про суїцид не може бути прийняте дитиною лише через участь у певних групах і ніякий посилений контроль за спілкуванням дитини у Інтернет-мережі не допоможе уникнути біди, якщо між дитиною та батьками відсутні довіра.

На основі методичних рекомендацій ЧОЦППСП.